



## การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เพื่อสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

ณัชชา เพ็ชรทรัพย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมราช

e-mail : son559977@gmail.com

สรัญญา แสงอัมพร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมราช

สันติ อุจนานำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมราช

Received: January 23, 2023 Revised: February 7, 2023 Accepted: December 25, 2023

### บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาระดับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 หรือร้อยละ 95 ได้จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า

1) การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัตถุประสงค์ (ชี้แจงเหตุผล โน้มน้าวใจ) รองลงมา คือ วจนักษโม (ทนหรือควรต่อถ้อยคำและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คัมภีร์จะ กะถิง กัตตา (รู้จักแถลงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้ง)

2) การสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ



ครอบครัวดี (Happy Family) รองลงมา คือ สุขภาพเงินดี (Happy Money) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สุขภาพดี (Happy Body)

3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับระดับความสุขขององค์กร สำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

**คำสำคัญ :** หลักกัลยาณมิตรธรรม 7, ความสุขขององค์กร, ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช



**AN APPLICATION OF SEVEN KALYANAMITDHAMMA PRINCIPLES TO CREATE ORGANIZATIONAL HAPPINESS FOR TEACHERS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHON SI THAMMARAT**

Natcha Phetsup

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

e-mail : e-mail : son559977@gmail.com

Sranya Saengamporn

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

Santi Aunjanam

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

**ABSTRACT**

The objectives of this thematic were as follows 1) to study the level of an application of seven Kalyanamitdhamma principles to create organization happiness for teachers under the secondary educational service area office Nakhon Si Thammarat province. 2) to study the level of creative organization happiness for teachers under the secondary educational service area office Nakhon Si Thammarat province. 3) to study the correlation with an application of seven Kalyanamitdhamma principles to creative organization happiness for teachers under the secondary educational service area office Nakhon Si Thammarat province, the sample groups were 350 persons by using Taro Yamane at a confidence level of 0.05 or 95%, the instrument for data collection was questionnaire closed ended questions, data analysis by package computer program, the statistics were applied as follow ; Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Pearson's Correlation Coefficients.

**The results of the study were as follows :**

1) An application of seven Kalyanamitdhamma principles to create organization happiness for teachers under the secondary educational service area office Nakhon Si Thammarat province by overview was at more level when considered in each aspect found that the aspect of Vattā ca (reasons, persuades) was the highest mean and follow up the



aspect of Vajanakkhamo (tolerate or should argue with words) and the aspect of Gambhiranca Katha Kattā (knowing how to state things profound) was the lowest mean.

2) To creative organization happiness for teachers under the secondary educational service area office Nakhon Si Thammarat province by overview was at more level when considered in each aspect found that the aspect of happy family was the highest mean and follow up the aspect of happy money and the aspect of happy body was the lowest mean.

3) The correlation with an application of seven Kalyanamitdhamma principles to creative organization happiness for teachers under the secondary educational service area office Nakhon Si Thammarat province was found to be as much and maintained the statistical significance of 0.01

**Keywords :** Seven Kalyanamitdhamma Principles, Organization Happiness, Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat Province



## บทนำ

ความสุขเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิต คนทำงานมีความสุขเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ความสุขจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาและเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดตามธรรมชาติของมนุษย์ ความสุข คือ กิจกรรมของจิตที่สอดคล้องกับความดีงามเป็นความรู้สึกที่ดี เรียกว่า สุขภาวะ ซึ่งเป็นความพอใจในชีวิตรวมถึงประสบการณ์ที่ได้รับ การกระทำในสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความดีงาม รับผิดชอบต่อสังคม มีอารมณ์ทางบวกสูง คนที่มีความสุขจะแสดงออกให้เห็นทั้งร่างกายและคำพูด การแสดงออกเต็มไปด้วยพลังตื่นเต้น มีอารมณ์ร่าเริงและเบิกบาน ส่วนความสุขในการทำงาน เป็นเรื่องของจิตใจหากมีความพึงพอใจต่องาน ไม่ว่าจะงานนั้นจะมีลักษณะอย่างไร ก็รักและพอใจที่จะทำเต็มความสามารถ หากเริ่มต้นด้วยความพอใจก็จะทำงาน ได้ดีและไม่เบื่องาน แม้มีอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย ดังคำกล่าวที่ว่า งานคือชีวิต ชีวิตคืองานบันดาลสุข ทำงานให้เป็นสุข และสนุกกับการทำงาน คนที่จะทำงานอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ (ว. วชิรเมธี, 2556, หน้า 46)

บุคลากรในองค์กรจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำงานตามเป้าหมายขึ้นอยู่กับความสุขในการทำงานของบุคลากร โดยในรากฐานของความสุขในการทำงาน เป็นผลมาจากความสมดุลระหว่างภาระงานและคุณภาพชีวิตของบุคลากร เพราะการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมใด ๆ และถ้าบุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมส่งผลต่อบรรยากาศ และความสุขในการทำงานภาพรวม ซึ่งในเรื่องความสุขของการทำงานนั้นเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับหลายภาคส่วนทั้งบุคลากรภายในองค์กร พนักงาน ลูกจ้าง รวมไปถึงตัวนายจ้างเอง ซึ่งทั้งหมดนี้เองเป็นเรื่องที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กร ฉะนั้นแล้วการคำนึงถึงความสุขการทำงานจึงมีความสำคัญ และอาจเรียกได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะผลักดันให้งานสำเร็จ การสร้างความสุขในการทำงาน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานต้องร่วมมือกันค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความสุขในการทำงาน นอกจากนั้น วาร์ (Warr, 2007) อธิบายว่าความสุขในการทำงานยังมีปัจจัยด้านงานมาเกี่ยวข้องด้วย โดยลักษณะงานที่ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสใช้ทักษะหลากหลาย และมีอำนาจการตัดสินใจในงานที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน สอดคล้องกับรูปแบบคุณลักษณะงานของแฮ็คแมน และโอลด์แฮม (Hackman and Oldham, 1976) ที่อธิบาย คุณลักษณะของงานที่ใช้ทักษะหลากหลาย มีลักษณะเฉพาะที่สามารถปฏิบัติให้สำเร็จได้ง่าย เป็นงานที่มีคุณค่าต่อตนเองและคนรอบข้าง มีอิสระและได้รับข้อมูลการปฏิบัติงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการรับรู้คุณค่าในงาน เพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน มีความพึงพอใจในงานและประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น การสร้างความสุขในที่ทำงานเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การบริหารองค์กรเป็นไปด้วยดีด้วยความราบรื่น เนื่องจากการที่คนในองค์กรมีความสุขจะเป็นการเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ลดความเครียดและความขัดแย้งในองค์กร ซึ่งช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สายัน คงเจริญ, 2561)

ความเป็นกัลยาณมิตรนั้น พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความมีเมตตากรุณาต่อกัน พึ่งพาอาศัยกันและกัน เป็นการอยู่ในเชิงสังคมที่มีความสร้างสรรค์ ฐานะของกัลยาณมิตรเป็นทั้งฝ่ายรับและฝ่ายให้ ซึ่งเป็นธรรมชาติ และเป็นธรรมชาติที่ถูกต้องของมนุษย์ ที่มีฐานะเป็นผู้รับและผู้ให้ เพราะโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความแตกต่างกัน ตามเหตุตามปัจจัย การเป็นอยู่ให้มีความสุขหรือการทำให้



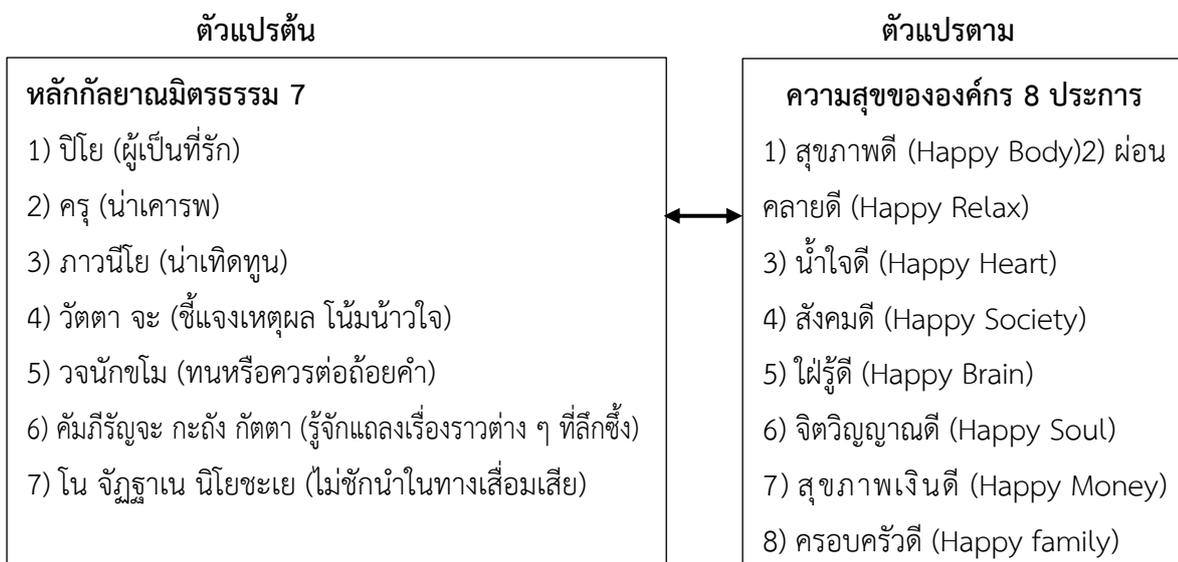
ต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น บางคนสามารถจะทำให้สำเร็จได้ด้วยความสามารถที่จะทำเองได้ บางคนที่มีความสามารถน้อยลงมาอาจจะต้องอาศัยเพื่อน หรือรับการช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้าง อันเป็นขั้นตอนของการฝึกฝนความสามารถของตนเอง ให้สามารถทำได้ในภายหลัง ผู้นั้นต้องเป็นผู้ผ่านการอบรม หรือได้รับการแนะนำจากบุคคลอื่นก่อน คือ ต้องอาศัยมิตรเป็นเบื้องต้นก่อน จึงสำคัญว่ามนุษย์นั้นต้องมีเพื่อนเป็นกัลยาณมิตร มีการช่วยเหลือกันและกัน ความเป็นกัลยาณมิตร จึงมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ นอกจากนี้การเสวนากับสัตบุรุษ หรือความมีกัลยาณมิตร ก็ยังนำไปสู่การได้สัจธรรม คือ คำสอน คำแนะนำชี้แจงต่างๆ โดยตรงหรือโดยอ้อมเมื่อธรรม คือ หลักความจริงหรือหลักแห่งความดีงามที่แสดงนั้นเป็นจริง ดีงามจริง หรือแสดงเหตุผล ผู้รับฟังก็เกิดศรัทธา อาจเขียนให้เข้าใจได้ ดังนี้ เสวนากับสัตบุรุษ (มีกัลยาณมิตร) สัจธรรม ศรัทธา โยนิโสมนสิการ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2558, หน้า 565)

จากความสำคัญของกัลยาณมิตรที่มีต่อการสร้างความสุขในองค์กรต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เพื่อสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช” เพื่อให้โรงเรียนได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูให้มีความสุขในการทำงานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพดีมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการปลูกฝังความรักและความสุขให้กับนักเรียนที่เป็นเยาวชนของชาติให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติ ส่งผลถึงการพัฒนาคณาการศึกษาศึกษาของชาติที่ยั่งยืนต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

### กรอบแนวคิดในการวิจัย





## วิธีดำเนินการวิจัย

### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช รวมทั้งสิ้น 2,783 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช รวมทั้งสิ้น 350 คน หาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิเคราะห์จากสูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973)

### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามปลายปิด มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อความเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อความเกี่ยวกับเพศ อายุระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครศรีธรรมราช ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 3 ระดับความสุขขององค์กรสำหรับครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครศรีธรรมราช ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

### 3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำข้อกระทงคำถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความตรงด้านเนื้อหา แล้วหาดัชนีความสอดคล้อง และแปลผลค่า IOC ได้เท่ากับ 1.00

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 (ตรัง-กระบี่) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน

3. นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมา ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ -coefficient) เท่ากับ 0.960

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารให้ข้าราชการครู ผู้ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. จัดส่งแบบสอบถามด้วยระบบออนไลน์ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครศรีธรรมราช ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 350 คน พร้อมหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครศรีธรรมราช



3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามด้วยระบบออนไลน์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

#### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยการวิเคราะห์นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7	ระดับความคิดเห็น		อันดับ	แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านปิโย (ผู้เป็นที่รัก)	4.22	0.55	3	มาก
2. ด้านครุ (นำเคารพ)	4.22	0.53	3	มาก
3. ด้านภาวนีโย (นำเทิดทูน)	4.17	0.58	6	มาก
4. ด้านวัตตา จะ (ชี้แจงเหตุผล โน้มน้าวใจ)	4.27	0.51	1	มาก
5. ด้านวจนักขโม (ทนหรือควรต่อถ้อยคำ)	4.25	0.55	2	มาก
6. ด้านคัมภีร์จะ กะถัง กัตตา (รู้จักแถลงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้ง)	4.15	0.52	7	มาก
7. ด้านโน จัฏฐาเน นิโยชะเย (ไม่ชักนำในทางเสื่อมเสีย)	4.21	0.58	5	มาก
<b>โดยรวม</b>	<b>4.21</b>	<b>0.49</b>		<b>มาก</b>

จากตารางที่ 1 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัตตาจะ (ชี้แจงเหตุผล โน้มน้าวใจ) รองลงมา คือ วจนักขโม (ทนหรือควรต่อถ้อยคำ) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคัมภีร์จะ กะถัง กัตตา (รู้จักแถลงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้ง) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

ความสุขขององค์กรสำหรับครู	ระดับความคิดเห็น		อันดับ	แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสุขภาพดี (Happy Body)	4.16	0.70	8	มาก
2. ด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax)	4.23	0.62	7	มาก
3. ด้านน้ำใจดี (Happy Heart)	4.35	0.61	5	มาก



4. ด้านสังคมดี (Happy Society)	4.36	0.59	4	มาก
5. ด้านใฝ่รู้ดี (Happy Brain)	4.37	0.58	2	มาก
6. ด้านจิตวิญญาณดี (Happy soul)	4.37	0.64	2	มาก
7. ด้านสุขภาพเงินดี (Happy Money)	4.30	0.65	6	มาก
8. ด้านครอบครัวดี (Happy Family)	4.48	0.54	1	มาก
<b>โดยรวม</b>	<b>4.32</b>	<b>0.42</b>		<b>มาก</b>

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครอบครัวดี (Happy Family) รองลงมา คือ ใฝ่รู้ดี (Happy Brain) และจิตวิญญาณดี (Happy soul) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สุขภาพดี (Happy Body) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครู	ความสุขขององค์กรสำหรับครู								
	(Y1)	(Y2)	(Y3)	(Y4)	(Y5)	(Y6)	(Y7)	(Y8)	(Ysum)
(X1)	.334**	.375**	.429**	.504**	.431**	.315**	.364**	.452**	.640**
(X2)	.386**	.382**	.444**	.506**	.409**	.333**	.375**	.401**	.665**
(X3)	.404**	.410**	.432**	.508**	.470**	.328**	.356**	.298**	.660**
(X4)	.381**	.426**	.503**	.538**	.462**	.347**	.422**	.465**	.689**
(X5)	.343**	.381**	.465**	.511**	.445**	.297**	.339**	.359**	.655**
(X6)	.420**	.438**	.481**	.525**	.447**	.334**	.368**	.340**	.699**
(X7)	.478**	.462**	.505**	.589**	.495**	.409**	.421**	.420**	.773**
(Xsum)	.445*	.464*	.524*	.593*	.507*	.383*	.426*	.441*	.771**
	*	*	*	*	*	*	*	*	

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูและความสุขขององค์กรสำหรับครูในภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่า การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความสุขขององค์กรสำหรับครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01



## สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปิโย (ผู้เป็นที่รัก) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านครุ (นำเคารพ) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านภาวนีโย (นำเทิดทูน) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านวัตตทา จะ (ชี้แจงเหตุผล โน้มน้าวใจ) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านวจนักขโม (ทนหรือควรต่อถ้อยคำ) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านคัมภีร์ธูจะ กะถัง กัตตา (รู้จักแถลงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้ง) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และด้านโน จัญฐาเน นิโยชเย (ไม่ชักนำในทางเสื่อมเสีย) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า ความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพดี (Happy Body) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านน้ำใจดี (Happy Heart) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านสังคมดี (Happy Society) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านใฝ่รู้ดี (Happy Brain) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านจิตวิญญาณดี (Happy soul) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านสุขภาพเงินดี (Happy Money) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และด้านครอบครัวดี (Happy Family) โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับระดับความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราชมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

## อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เพื่อสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัย มาอธิบาย

เชื่อมโยงกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ดังนี้



ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัด ได้ให้ความสำคัญต่อการที่บุคลากรจะต้องยึดหลักการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวิชาชีพ โดยมีการสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครศรีธรรมราช ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระปิฎกโกศล พระมหาคำพันธ์ ญาณชโย (แสนยโยธิน) และบุญพิทักษ์ ฆานววัฒน์ (2562) ที่ได้ศึกษาหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในพระไตรปิฎกสำหรับครู พบว่า ครูเป็นกัลยาณมิตร คือ มิตรแท้ที่ดี ที่คอยช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อย่างจริงใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนเป็นมิตรที่หวังดี มีสิ่งดี ๆ ให้กันด้วยความจริงใจคุณสมบัติของกัลยาณมิตร ซึ่งเรียกว่า กัลยาณมิตรธรรม

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครศรีธรรมราช ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขขององค์กรสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ในด้านสุขภาพดี (Happy Body) ดูแลสุขภาพโดยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และครบทั้ง 5 หมู่ มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ด้านผ่อนคลาย (Happy Relax) สามารถจัดการกับปัญหาและอุปสรรคระหว่างการปฏิบัติงานได้ มีกิจกรรมเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจและคลายเครียดให้กับตัวเอง ด้านน้ำใจดี (Happy Heart) เต็มใจและยินดีร่วมทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เมื่อมีปัญหาในการทำงานจะได้รับการช่วยเหลือในการแก้ปัญหาจากเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษาเป็นอย่างดี ด้านสังคมดี (Happy Society) ยินดีปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือเมื่อมีบุคลากรภายนอกหรือประชาชนติดต่องานหรือราชการต่าง ๆ ด้านใฝ่รู้ดี (Happy Brain) สถานศึกษาของท่านมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านจิตวิญญาณดี (Happy soul) มีความละเอียดต่อการเบียดเบียนผู้อื่นตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณหรือผู้ที่เคยช่วยเหลือท่าน ด้านสุขภาพเงินดี (Happy Money) ดำเนินชีวิตอยู่บนหลักความพอเพียง พึ่งพอใจต่อค่าตอบแทนที่ท่านได้รับกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้านครอบครัวดี (Happy Family) ให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นอันดับแรก บริหารจัดการด้านภาระงานได้อย่างเหมาะสมไม่กระทบต่อเวลาของครอบครัว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา องคไพโร (2561) ที่ได้วิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุขในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 พบว่า (1) ระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับการสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ดังนี้



ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 กับระดับความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มีความสัมพันธ์กับระดับความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่คนเรามีมิตรที่ดีหรือกัลยาณมิตรเฉพาะในส่วนของมิตรทางโลก มีส่วนสำคัญมากในการสร้างฐานะทางสังคมเพื่อความเจริญก้าวหน้า เป็นเพื่อนช่วยคิดช่วยการงาน ในคราวเมื่อเจอปัญหาหรือมรสุมเข้ามาในชีวิต เพื่อนก็สามารถที่จะช่วยแก้ไขหรือแบ่งเบาภาระได้ เพราะการที่มีเพื่อนดีนั้นถือว่าเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เรานั้นประสบความสำเร็จได้อีกทางหนึ่ง ส่วนมิตรที่ทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวว่าเป็นสำคัญ คือ กัลยาณมิตร เพราะกัลยาณมิตรนอกจากจะแนะนำเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตทางโลกียวิสัย คือความเจริญในการทำงาน นอกจากนั้นแล้วกัลยาณมิตรยังได้แนะนำประโยชน์เพื่อการบรรลุโลกุตระธรรมอีกด้วย ดังพุทธพจน์ว่า (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2552, หน้า 662 – 663) “ความมีมิตรดี มีสหายดีมีเพื่อนดี ถือได้ว่าเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ เพราะอาศัยเรา ผู้เป็นมิตรดี เหล่าสัตว์ทั้งหลายผู้มีความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ความเศร้าโศก เป็นต้น เป็นธรรมตาย่อมพ้นจากความเกิด ความแก่ เป็นต้น

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาในประเด็นต่อไปนี้ ด้านปิโย (ผู้เป็นที่รัก) ความเสียสละไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน ด้านครุ (นำเคารพ) เป็นผู้เที่ยงตรงไม่มีอคติ เสมอต้นเสมอปลาย ด้านภาวนีโย (นำเทิดทูน) ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ด้านวัตตา จะ (ชี้แจงเหตุผล โน้มน้าวใจ) สามารถพูดชี้แจงอธิบายให้เหตุผลได้อย่างเหมาะสม ด้านวจนักขโม (ทนหรือควรต่อถ้อยคำ) มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยใช้เหตุผล ด้านคัมภีรญจะ กะถัง กัตตา (รู้จักแถลงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้ง) มีความสามารถอธิบายเรื่องซับซ้อน ยุ่งยาก ให้สามารถเข้าใจได้โดยง่าย ด้านโน จัญฐาเน นีโยชะเย (ไม่ชักนำในทางเสื่อมเสีย) มีความเป็นกลางไม่ลำเอียง

2. ควรส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาในประเด็นต่อไปนี้ด้านสุขภาพดี (Happy Body) ควรส่งเสริมการดูแลสุขภาพโดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ(โดยเฉลี่ย 3-5 วัน/สัปดาห์) ด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax) สถานศึกษาควรกำหนดภาระงานอย่าให้มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของท่าน ด้านน้ำใจดี (Happy Heart) ควรส่งเสริมความเป็นกัลยาณมิตรกับท่าน ด้านสังคมดี (Happy Society) ควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเคารพในกฎระเบียบของสถานศึกษาและปฏิบัติตามอยู่ในกฎระเบียบเสมอ ด้านใฝ่รู้ดี (Happy Brain) ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพตลอดเวลา ด้านจิตวิญญาณดี (Happy soul) ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสทำบุญเข้าวัด ฟังธรรมอยู่เสมอ ด้านสุขภาพเงินดี (Happy Money) ควรส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ด้านครอบครัวดี (Happy Family) ควร



ประสานความสัมพันธ์กับครอบครัวของบุคคลเพื่อให้การช่วยเหลือ สนับสนุน และคอยเป็นกำลังใจในการทำงานของท่านอยู่เสมอ

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เพื่อสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เพื่อสร้างความสุขขององค์กรสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

### เอกสารอ้างอิง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2552). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปิฎกโกศล พระมหาคำพันธ์ ญาณชโย (แสนโยธิน) และฉานวัฒน์ บุญพิทักษ์. (2562). หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในพระไตรปิฎกสำหรับครู, *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 6(9), 4199-4200.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2558). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 30). กรุงเทพฯ: บริษัทเอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.

\_\_\_\_\_. (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้งแมสโปรดักส์จำกัด.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2558). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 42). กรุงเทพฯ: ฉบับข้อมูลคอมพิวเตอร์ ครั้งที่ 11 565.

ว. วชิรเมธี. (2556). *ความสุขในกำมือ*. นนทบุรี: ปราณ.

วัลลภา องค์กร. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุขในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สายัน คงเจริญ. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดอ่างทอง*. การศึกษาค้นคว้าอิสระสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สุขภาพ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3<sup>rd</sup> ed.). New York: Harper and Row Publications.